

Nekad nevarējām padomāt, ka mūsu kaimiņš no mums novērsīsies un sāks karu

Viktorija Nečajeva

Karadarbība Ukrainā turpinās jau vairāk nekā 11 mēnešus. Šo mēnešu laikā no Ukrainas izbrauca vairāki miljoni kara bēgļu, daļa no kuriem ir spējuši atgriezties dzimtenē, neskatoties uz to, ka tur vēl joprojām karu. Arī Oksana Pavļuka (Pavliuk) pašas aprīļa beigās kopā ar dēlu Semjonu un ievainotu vīru atbrauca uz Latviju. Nu jau šodien, pašas janvāra beigās, ģimene ir nolēmusi atgriezties Ukrainā, vīram tur ir piedāvāts darbs, abu vecākiem nepieciešama palīdzība.

Karš iemācīja mīlēt un novērtēt dzīvi

«Esmu Oksana Pavļuk, nāku no Harkivas Ukrainā. 24. februāra plkst. 5.15 no rīta sākās karš, es tobrīd taisījos uz darbu. Mēs dzīvojām pilsētas nomalē kopā ar maniem vecākiem. Pa virtuves logu es redzēju sprādzienus. Godīgi, mēs pat nenojautām, ka karš vispār ir iespējams. Mūsu pusē taču ir tik daudz Krievijas iedzīvotāju radu, draugu, paziņu. Nekad nevarējām padomāt, ka mūsu kaimiņš no mums novērsīsies un kaut kas tāds var sākties. Vispār Ukrainas iedzīvotāju vidusslānis netika informēts par kara iespējamību, varbūt valdības līmenī šāda informācija bija, bet iedzīvotāji par to nezināja. Es teicu mammai – ir sācies karš!»

Braucot uz laukiem, mēs nezinājām, ka tā vieta jau ir okupēta

«Es strādāju Mališeva rūpnīcā, tā ir ļoti liela rūpnīca, kas ražo tankus. Torīt, 24. februārī, zvanīju priekšniekam, lai pajautātu vai ir jāiet uz darbu, bet viņš man teica, ka es ar savu ģimeni varu nākt uz rūpnīcu, jo tur ir bunkuri, vai arī lai glābjos, ja palieku mājās. Mans dēls todiem bija slims, viņam bija augsta temperatūra, tāpēc zvanīju vīram, lai mūs aizved uz laukiem, kur dzīvoja viņa vecāki.

«**Lauki atrodas 12 km attālumā no Harkivas nomales, bet, braucot uz turieni, mēs nezinājām, ka tā vieta jau ir okupēta. Elektrības un sakaru tur jau nebija. Līdz laukiem aizbraucām salīdzinoši ātri un mierīgi, bet vīram nācās atgriezties Harkivā un atbraukt atpakaļ vairs nebija tik vienkārši. Bija gan apšaudes, gan ceļa malās stāvēja tanki un sadegušas automašīnas. Atpakaļceļa uz Harkivu nebija, tur palika mani vecāki, un mums nebija iespējas viņus atvest pie sevis.**

Laukos mēs palīdzējām visiem kaimiņiem, gan ar ēdienu, gan citām nepieciešamām lietām, daži no kaimiņiem pat pie mums dzīvoja, jo viņu mājas bija iznīcinātas. Mums bija pārtikas krājumi un mēs arī saņēmām humanitāro palīdzību, ko sniedza mūsu ciema galva. Kaut gan ciems bija okupēts, viņš palīdzēja iedzīvotājiem, nekur neaizbēga. Tā kā ciematā bija liela gaļas noliktava, tad mums izdalīja gaļu, jo elektrības tur nebija, tāpat citus produktus, kas bija palikuši veikalos. Maizes nebija, bet to mēs cepām paši, jo gāze mums bija. Maizi dalījām ciemata iedzīvotājiem, tāpat dalījāmies ar citu ēdienu. Mašīnā varējām uzlādēt telefonus, kaimiņam bija ģenerators. Interneta nebija, sakari bija vāji. Lai piezvanītu, mēs izvēlējāmies konkrētu laiku, kad bija kluss.

Mēs katru dienu no plkst. 22.00 līdz pusnaktij slēpāmies savā pagrabā. Pa dienu bija mierīgāk, tāpēc, pienākot vakaram, kļuva nemierīgi.

«**Laukos mēs palikām līdz pat aprīļa beigām, kamēr manu vīru ievainoja. Todien mēs visi bijām mājās, bet apšaušana sākās uz mūsu ielas. Kad tas notika, es nolēmu, ka kopā ar dēlu došos prom.**

Diez vai mūs būtu izlaiduši no valsts, ja mans vīrs netiktu ievainots un aizvests uz slimnīcu Krievijā. Jau iepriekš biju domājusi, ka mums ir jābrauc prom no Ukrainas, ir jāved prom dēls, lai viņam nav jāredz un jādzird tās šausmas, bet es nevarēju atstāt savus vecītus.»

Es domāju, ka mēs paliktu Ukrainā arī tagad, ja vīru neievainotu

«Lādiņš vīram trāpīja kreisajā lāpstiņā, tas izgāja cauri, paldies Dievam, neskarot sirdi. Jau nākamajā dienā es ar dēlu viņu savācām no slimnīcas Krievijā. Lai tiktu uz Krieviju, uz robežas mēs stāvējām garā rindā, tur bija cilvēki 20–30, nebija silti, arī lietus sākās, rindā bija arī pavisam mazi bērni, kuri raudāja. Es un arī citi gāja pie robežsargiem un lūdza izlaist mazos bērnus ar mammām ātrāk.

Satiekot vīru slimnīcā, es teicu, ka mums ir jādodas prom. Līdz Krievijas–Latvijas robežai braucām ar vairākiem autobusiem, jo vilciena biļetes maksāja dārgāk. Mūsu radnieks, kurš jau bija Lietuvā, iedeva brīvprātīgo numuru, kurš mūs sagaidīja pie Latvijas robežas.

«**Mēs neizvēlējāmies konkrētu valsti, mēs bēgām no kara. Jau šeit, Latvijā, manam vīram sniedza pirmo medicīnisko palīdzību. Šeit mums nodrošināja dzīvesvietu, izmaksāja pabalstu, sniedza humanitāro palīdzību, pret mums ļoti labi un sirsnīgi izturējās.**

Kad mēs ievācāmies Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzijā, pie mums bija atnācis vīrietis, jautāja, kas mums ir nepieciešams, varbūt veļasmašīna, vēl kaut kas, un jau nākamajā dienā, tas viss mums bija. Un tikai aptuveni pēc mēneša, kad mums visiem kopā bija sapulce, mēs uzzinājām, ka tas vīrietis ir Preiļu novada domes priekšsēdētājs – tik labs cilvēks, esam viņam ļoti pateicīgi.

«**Nedaudz iedzīvojoties, bija jāsāk domāt par darbu. Jāsaka liels paldies Edgaram Urbanovičam, kurš mums sniedza palīdzību un atbalstu jebkura jautājuma risināšanā, vēl joprojām vērsāmies pie viņa, ja ir jautājumi. Es atradu darbu uzņēmumā SIA "Firma Madara 89",**

trīs mēnešus strādāju vietējā veikalā «Top» un vēl trīs mēnešus veikalā «Labais», paldies Žannai un Janīnai. Tas bija liels atbalsts, jo bez darba būtu grūti.

Manam dēlam piedāvāja mācīties tepat skolā, bet mēs izvēlējāmies attālinātās mācības Ukrainā, jo puika mācās devītajā klasē. Preiļu 2. vidusskolas direktore dēlam uzdāvināja portatīvo datoru, lai viņš varētu mācīties attālināti. Paldies liels par to! Tāpat, kad dzīvojām ģimnāzijā, pie mums bija atnācis jauks vīrietis Juris, uzstādīja datoru, visu parādīja, un izrādījās, ka tas ir domes deputāts. Tik vienkāršs un labs cilvēks.

Trīs mēnešus mēs dzīvojām ģimnāzijā, tad Edgars mums palīdzēja atrast dzīvokli. Dzīvoklis pieder Silvijai Pastarei, mēs noformējām līgumu uz gadu, līdz šī gada maijam. Viņa teica, ka mēs varam dzīvot gadu, divus, tik, cik būs nepieciešams, jo viņa jūt līdzi ukraiņu tautai, pašai radi tur dzīvo, viņa saprot, cik grūti mums ir.»

Strādājot Latvijā, palīdzam vecākiem Ukrainā

«Ukrainā palika mani vecāki un vīra mamma. Ciemu atbrīvoja, bet tas vēl atrodas pelēkajā zonā. Vīramāte joprojām palīdz kaimiņiem, viņai ir govys. Savukārt mani vecāki līdz 5. martam bija Harkivā, bet tad tika sabombardēta blakus viņu mājai esošā daudzstāvu māja, arī viņu māja pamatīgi cieta, nebija ne apkures, ne elektrības, un viņiem nācās aizbraukt prom. Viņi aizbrauca prom no Harkivas, tagad viņi dzīvo ārpus pilsētas, ir dzīvokli. Vecāki saņem pensiju, bet, ņemot vērā to, ka produkti Ukrainā ir palikuši ļoti dārgi, līdzīgā cenā kā Latvijā, kaut kas pat dārgāks, viņiem ir ļoti grūti savilkt galus kopā.

«**Mēs, šeit strādājot, viņiem palīdzējām, es nopirku ģeneratoru vīramātei uz laukiem. Elektrības ciematā joprojām nav. Ciematā izsniedz humanitāro palīdzību, izņemt skaidru naudu vēl aizvien ir ļoti problemātiski.**

Pašas janvāra beigās taisāmies braukt atpakaļ uz Ukrainu

«**Šobrīd esmu bez darba, bet mēs jau kādu laiku plānojam atgriezties Ukrainā. Protams, mums ir ļoti bail par bērnu, bail, ka tas viss atkal var sākties, kaut gan mūsu laukos šobrīd ir mierīgi. Daudzi ukraiņi atgriežas, arī mums grības mājās.**

Vīram jau piedāvāja darbu Ukrainā februāra sākumā, arī man ir piedāvājums. Vīrs atgriezīsies savā iepriekšējā darbā, man ir piedāvājums no citas darbavietas. Atgriežoties dēls turpinās mācīties attālināti, jo viņa skola ir iznīcināta. Dēla skolā 2022. gadā bija jāatklāj jauns futbola laukums, ko bija atjaunojusi pašvaldība, diemžēl bērni laukumu tā arī neizmēģināja, tas ir iznīcināts pilnībā.

Ziniet, mūsu Harkiva bija ļoti skaista pilsēta, ļoti liela, bet sakopta, vasarā visur puķu dobes, ļoti skaists pilsētas parks, centrs, bet tagad tā visa vairs nav.

Vēl dzīvojot Ukrainā, pirms kara, mēs dzirdējām, ka, redz, mēs ļoti slikti dzīvojam, mūsu valsts ieņem zemu vietu salīdzinājumā ar citām valstīm, bet, atbraucot uz Latviju, es sapratu, ka mēs dzīvojām ļoti labi – visiem bija darbs, mājas, ģimene, dzīve kūsāja. Izteikti pēdējos gados dzīves līmenis kļuva augstāks, visi kaut ko pirka, remontēja, ceļoja.

«**Ja šajā karā neesi cietis fiziski, tad emocionāli ir cietis katrs. Nevar pieņemt un samierināties, kad kaimiņu mājās tiek nogalināta astoņus gadus jauna meitene, kura nepaspēja ieskriet mājā, kad sākās apšaušana. Kā to var pieņemt?**

Protams, kamēr karš Ukrainā nav beidzies, tur nav droši, bet mums ļoti, ļoti grības mājās. Līdz šim karš mums ir iemācījis izdzīvot un palīdzēt citiem, jo cilvēka dzīvība ir pats vērtīgākais, kas ir. Tev var būt daudz naudas, īpašumi, bet kara apstākļos tam visam nav nozīmes. **Karš iemācīja mīlēt un novērtēt dzīvi.»**

Sazinoties ar Oksanu 25. janvārī, noskaidroju, ka viņa kopā ar dēlu un vīru jau tuvojas Kijivai, brauc ar automašīnu. Mājupceļš ir bijis salīdzinoši mierīgs, un dažviet sabombardētie ceļi ir mēģināti kaut nedaudz aizlāpīt, bet skati garāmbraucot gan ir biedējoši.

No Kijivas viņi plāno doties uz savu dzimto Harkivu pie Oksanas un viņas vīra vecākiem, kas bija palikuši tur. ▣